

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 25Co/4/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8816207729
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 08. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Koščo
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8816207729.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Košču a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Viery Zolákovej v spore žalobcu: Z.G. J., Q.. XX.X.XXXX, U. E. XX/XX, XXX XX F. Q. W., proti žalovanému: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, právne zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 27.2.2017, č.k. 3C/215/2016-64, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Sporovým stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol a určil v I. výroku, že Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) dlžníka uzavretá medzi žalobcom a žalovaným č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014, ustanovenie článku 8 bod 8.1. Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014, Rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 sú ako neprijateľné zmluvné podmienky Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014, neplatné. Zároveň v II. výroku rozsudku určil, že Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 uzavretá žalobcom a žalovaným a úver vyplývajúci z tejto zmluvy, sa považuje za bezúročnú a bez poplatkov a v III. výroku tohto rozsudku vyslovil, žalobcovi sa náhrada trov konania nepriznáva.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 39, § 53 ods. 1, 4, § 54 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“).

3. Vychádzal zo zisteného skutkového stavu, že strany konania uzatvorili dňa 20.06.2014 Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, podľa ktorej žalovaný poskytol úver žalobcovi vo výške 1.500,- Eur. Výška mesačnej splátky bola stanovená na 53,25 Eur mesačne z toho istina 41,67 Eur a úroky 11,58 Eur s tým, že išlo o 36 mesiacov. Schválená výška revolvingu predstavovala 49,67% a priemerná hodnota RPMN 20,91%. V ten istý deň t.j. 20.06.2014 uzavreli účastníci Dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, podľa ktorej sa žalobca zaväzuje zaplatiť žalovanému sumu 1.500,- Eur po 53,25 Eur mesačne. Takisto uzavreli rozhodcovskú zmluvu v ten istý deň t.j. 20.06.2014, podľa ktorej sa všetky spory, ktoré vzniknú zo Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014, budú riešiť pred N. Y. T. U., Y. T. XX, U.. Súčasťou uzavretej Zmluvy o revolvingovom úvere, sú aj zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere spoločnosti Profi Credit Slovakia, s.r.o.. Takisto pokiaľ sa týka Zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 20.06.2014 tak v tejto zmluve je uvedené poplatok za

poskytnutie úveru - 50,- Eur, RPNM úveru 20,91 Eur, priemerná hodnota RPNM platná ku dňu podpísania zmluvy - 49,87 Eur, ročná úroková sadzba úveru 18,03%. Po preskúmaní Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 a s tým súvisiace Dohody o zrážkach zo mzdy, ako aj Rozhodcovskej zmluvy, tak súd prvej inštancie dospel k záveru, že všetky tieto listiny, sú skutočne vopred predformulované, sú vyhotovené takým drobným písmom, že sú prakticky nečitateľné a z týchto zmlúv vyplýva, že žalobca ich nemal možnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť. Mal nepochybne za to, že Zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 uzavretá medzi účastníkmi je teda spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Zo zmluvy je zrejmé, že žalovaný konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a žalobca bol spotrebiteľom, keďže zmluvu uzavrel ako fyzická osoba a pri jej uzatvorení nekonal v rámci svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti. Pre spotrebiteľské zmluvy je charakteristické, že sa jedná o zmluvy, ktoré sú uzatvárané opakovane s veľkým počtom zákazníkov, pričom návrhy týchto zmlúv sú pripravené na vopred predtlačení tlačivách a spotrebiteľ nemá možnosť meniť obsah takto navrhnutých zmlúv. Uvedené sa týka aj prejednávanej veci, pretože revolvingová zmluva, súčasťou ktorých bola Dohoda o zrážkach zo mzdy, ako aj Rozhodcovská zmluva, boli vyplnené na vopred pripravenom predtlačenom tlačive žalovaného a s pripraveným znením boli žalobcovi predložené na podpis. Z vykonaných dôkazov tak mal súd za jednoznačne preukázané, že Revolvingová zmluva, Rozhodcovská zmluva a Dohoda o zrážkach zo mzdy (iných príjmov dlžníka č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014, neboli individuálne dojednané. Individuálnym dojednaním nebolo podpísanie Osobitných zmluvných dojednaní týchto zmlúv a osobitných zmluvných dojednaní, ako súčasti všeobecných podmienok žalovaného. Vzhľadom na uvedené bolo podľa súdu prvej inštancie nesporné, že boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku, konkrétne ustanovenia § 53 ods. 4 - neprihliadnutie rozhodcovského súdu na neprijateľnú zmluvnú podmienku, porušená bola taktiež zásada rovnosti účastníkov (§ 40 ods. 1 písm. g) zákona č. 244/2002 Z. z.), a to už pri výbere rozhodcu. Z uvedených dôvodov súd žalobe na základe ustanovenia § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z. z. vyhovel a rozhodcovský rozsudok, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, zrušil. Podľa názoru súdu prvej inštancie si pri posudzovaní spotrebiteľských zmlúv je potrebné uvedomiť, že nie je dôležité to, že spotrebiteľ zmluvu podpísal a s podmienkami zmluvy súhlasil. Ustanovenia zmluvných podmienok, ktoré sú formulárove predtlačené a neumožňujú jednoznačne slabšej strane (spotrebiteľovi) ich modifikáciu, predstavujú možnosť vyvolania nepriaznivých následkov na strane spotrebiteľa (Nález Ústavného súdu ČR III. ÚS 562/12 zo dňa 24.10.2013, I. ÚS 199/11). Tento uhol pohľadu spočívajúci v rozhodujúcom princípe a to princípe ochrany práva spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany je rozhodujúci pri spotrebiteľských právnych vzťahoch. Súčasne dodal, že je síce pravdou, že v Zmluvách o revolvingovom úvere je uvedené, že veriteľ vyhlasuje, že uzavretie dohody o poskytnutí služieb, nie je podmienkou, uzavretia Zmluvy o revolvingovom úvere, avšak v predchádzajúcich ustanoveniach, dôvody o poskytnutí služieb, je uvedené, že odpata za poskytnutie odkladu splatnosti, splátok úveru je splatná dňom uzavretia tejto dohody o poskytnutí služby a znovu je potrebné poukázať, že všetko je vyhotovené nečitateľne, všetko je predformulované.

4. K námietke právneho zástupcu žalovaného ohľadom litispendencie z toho dôvodu, že má sa viesť konanie na Okresnom súde vo Vranove n.T. pod č.k. XC/XX/XXXX, ktoré sa týka Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, tak súd prvej inštancie uviedol, že v konaní vedenom na Okresnom súde vo Vranove n.T. pod sp.zn. XC/XX/XXXX sa síce vedie konanie medzi tými istými účastníkmi, avšak týka sa to konania neplatnosti Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, ako aj Dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX. To znamená, že v tomto súdnom konaní na litispendenciu, ktorú poukazuje právny zástupca žalovaného, súd rieši neplatnosť iných zmlúv o revolvingovom úvere, ako aj dohód, ohľadom rozhodcovského konania a zrážok zo mzdy. Ináč súd poukazuje aj na tú skutočnosť, že v konaní vedenom na Okresnom súde vo Vranove n.T. sp.zn. XC/XXXX/XXXX, súd rozsudkom zo dňa 10.10.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.11.2016 riešil neplatnosť o dohode o zrážkach zo mzdy, ako aj zmlúv o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXXXX, tých istých účastníkov konania.

5. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a § 262 ods. 1, 2 C.s.p. a to tak, že účastníkom konania trovy konania nepriznal, nakoľko žalovaný v konaní úspech nemal a žalobca si trovy konania neuplatnil.

6. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Odvolateľ namietal, že závery súdu o nečitateľnosti, výroky napádaného rozsudku o neprijateľnosti podmienok či o bezúročnosti úveru poskytnutého na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, sú nepreskúmateľné, pretože súd neuvádza nič, na základe čoho k takémuto záveru došiel. Ako základnú skutočnosť namietal, že z odôvodnenia rozsudku nevyplývajú žiadne skutočnosti, na základe ktorých súd k poznatku o nečitateľnosti zmlúv či samotnej neprijateľnosti došiel. Postup súdu prvej inštancie nemá teda nielen oporu v tvrdeniach strán sporu, ale ani nie je odôvodnený spôsobom, ktorý by bol preskúmateľný. Označené zákonné ustanovenie súd porušil tým, že svoje rozhodnutie nezdôvodnil tak, ako to zákon predpokladá. Na základe uvedeného, a rovnako aj s prihliadnutím na súdnu prax žalovaný tvrdí, že postupom súdu došlo k podstatnému zmareniu práv žalovaného ohľadne podania odvolania, a napádané rozhodnutie trpí tzv. inou vadou. Z napádaného rozsudku sa nedá zistiť ani to, aká má byť spojitosť či súvis medzi závermi o nečitateľnosti, či predformulovaní obsahu zmluvných dokumentov s výrokom a rozhodnutím o veci samej. Odôvodnenie, z ktorého by uvedené vyplývalo, v rozsudku chýba. Odôvodnenie napádaného rozsudku tak v jeho prípade neplní základnú funkciu odôvodnenia tak, ako to vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia § 220 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Odôvodnenie rozsudku podľa žalovaného pritom neobsahuje v žiadnom bode dokázané skutočnosti, v zmysle ktorých by súd mohol prijať záver o nejakej neprijateľnosti akejkoľvek podmienky. Žiadna dokázaná skutočnosť o značnej nerovnováhe v právach a povinnostiach v konaní dokázaná ani nebola. Súd prvej inštancie v odôvodnení neuvádza nič, v zmysle čoho by sa dalo konštatovať, že akákoľvek podmienka je neprijateľná alebo skutočnosť, na základe ktorej má byť úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere číslo XXXXXXXXXXXX bezúročný a bez poplatkov. Rovnako nie je zrejmé z rozsudku ani význam toho, že žiadny zo zmluvných dokumentov nemá byť individuálne dojednaný. Individuálne dojednanie akejkoľvek podmienky v spotrebiteľskej zmluve nie je podmienkou jej platnosti (a teda naopak, nespôsobuje automaticky neplatnosť či dokonca neprijateľnosť). Vzhľadom na uvedené odvolateľ navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil v celom rozsahu a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súčasne si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

7. K odvolaniu žalovaného podal žalobca svoje vyjadrenie zo dňa 30.05.2017. Uviedol, že v plnej miere súhlasí s napadnutým rozhodnutím súdu prvej inštancie zo dňa 27.02.2017 a považuje ho za vecne správne a odôvodnené. Tvrdenia žalovaného uvádzané v odvolaní pokladá za nedôvodné. Za neprijateľnú podmienku, ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť Zmluvy o revolvingovom úvere, je nutne považovať Dohodu o zrážkach zo mzdy /z iných príjmov/ dlžníka č. XXXXXXXXXXXX. Predmetná Dohoda o zrážkach zo mzdy nebola so žalobcom ako spotrebiteľom osobitne, individuálne dojednaná. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy mu bola daná v jednej kope papierov s úverovou zmluvou, ktorú vnímal, že ide čisto len o Zmluvu o revolvingovom úvere. Zároveň nemal čas sa detailne oboznámiť s dokumentmi a vôbec nevnímal, že podpisuje aj nejakú dohodu o zrážkach zo mzdy a nielen zmluvu o revolvingovom úvere. Úverová zmluva predstavuje kompaktný, vopred pripravený celok, pričom Dohoda o zrážkach zo mzdy je doslova jej súčasťou. Dlžník tak svojím podpisom mohol len vopred pripravené a naformulované ustanovenia Zmluvy o revolvingovom úvere, ktorej súčasťou bola aj Dohoda o zrážkach zo mzdy akceptovať ako celok. Takúto zmluvnú podmienku rozhodne nepovažuje za individuálne dojednanú, a preto je podľa jeho názoru v zmysle Občianskeho zákonníka je neplatná. Zastáva názor, že dohodou o zrážkach zo mzdy nie je možné zabezpečiť budúcu pohľadávku, a preto je táto v rozpore s ustanovením § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako aj z dôvodu, že sa v neprospech spotrebiteľa odchyľujú od ustanovenia § 551 Občianskeho zákonníka, ustanovenia § 53 ods. 1 a ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zabezpečenie záväzku vopred uzavretou dohodou o zrážkach zo mzdy je len neprimeranou požiadavkou veriteľa, keď si viacnásobne a bez akéhokoľvek obmedzenia chce disponovať s príjmom dlžníka. Dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatnou aj z dôvodu, nesprávnej špecifikácie pohľadávky, ktorú ma zabezpečovať. Má za to, že Dohoda o zrážkach zo mzdy je absolútne neplatnou, čo potvrdzuje už spomínaná judikatúra súdov Slovenskej republiky. Nebola uzavretá na základe podmienok, ktoré takáto zmluva vyžaduje. Za neprijateľnú podmienku predmetných zmlúv o revolvingovom úvere považuje aj ustanovenia podľa ustanovenia 8 bod 8.1. Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX upravujúce nárok na zmluvnú pokutu, a to z dôvodu, že zmluvná pokuta vo výške 0,04 % z dlžnej čiastky za každý deň omeškania je neprimerane vysokou. Žalobca má ďalej za to, že v uvedenej zmluve o revolvingovom úvere je neprijateľnou podmienkou Rozhodcovská zmluva č. XXXXXXXXXXXX, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o revolvingovom úvere, a to z dôvodu, že: rozhodcovská zmluva je podľa ustanovenia § 37 ods. 1 zákona číslo 40/1964 Z.z. Občiansky zákonník (ďalej v texte len „Občiansky zákonník“) ako neurčitý právny úkon neplatná. Rozhodcovská zmluva je podľa ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka neplatná ako neprijateľná zmluvná

podmienka. A žalobca nemal možnosť skutočne sa oboznámiť s podmienkami konania a vnútornými predpismi rozhodcovského súdu a preto sú aj tieto zmluvné podmienky neprijateľné podľa ustanovenia § 53 ods. 4 písm. a) Občianskeho zákonníka, a teda žalobca v zmysle ustanovenia § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní (ďalej v texte len „Zákon o rozhodcovskom konaní“) popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy. Žalobca je toho názoru, že uzatvorenú spotrebiteľskú Rozhodcovskú zmluvu je potrebné posúdiť ako neprijateľnú zmluvnú podmienku. Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie veci pred rozhodcom alebo rozhodcovským súdom. Ak však bola „nanútená“ jednou zmluvnou stranou, je daný predpoklad, že slabšia strana vzťahu (spotrebiteľ) sa nedokáže v prípadnom rozhodcovskom konaní riadne brániť. Túto doložku si spotrebiteľ/žalobca nedojednal individuálne a pri jej akceptácii nemal na výber. Rozhodcovská zmluva neobsahuje žiadne poučenie spotrebiteľa o rozdieloch medzi rozhodcovským konaním a občianskym súdnym konaním na všeobecnom súde. Rozhodcovská zmluva núti spotrebiteľa neodvolateľne sa podrobiť rozhodcovskému konaniu vo všetkých prípadoch, ak bude vystupovať na strane žalovaného a vzdať sa tak ústavného práva na spravodlivý proces pred nezávislým súdom, ak sa dodávateľ bude voči spotrebiteľovi domáhať svojich práv pred rozhodcovským súdom. V prípade ak sa spor vychádzajúci zo spotrebiteľskej zmluvy rieši na rozhodcovskom súde, dochádza k obchádzaniu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Na základe uvedeného má žalobca za to, že odvolanie žalovaného je neodôvodnené a navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne.

8. Na vyjadrenie žalobcu reagoval žalovaný podaním svojho vyjadrenia zo dňa 18.08.2017, v ktorom uviedol, že žalobca vo svojom podaní nespochybnil žiadnu skutočnosť, ktorú ako odvoláciu námietky a dôvod odvolania žalovaný uviedol. Žalovaný preto trvá na podanom odvolaní a navrhuje, aby odvolací súd vyhovel podanému odvolaniu, napadnutý rozsudok zrušil a celú vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

9. K tomuto vyjadreniu žalovaného podal žalobca svoje vyjadrenie zo dňa 01.12.2017. Žalobca v tomto vyjadrení uviedol, že zotrváva na všetkých doterajších písomných vyjadreniach a žiada odvolací súd, aby potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku ako vecne správne.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 C.s.p.), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 C.s.p.). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 C.s.p.). Po prieskume napadnutého rozhodnutia podľa vyššie uvedených zásad (§ 379, § 380 ods. 1, 2 C.s.p.) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

11. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplynulo, že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 20.06.2014 uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa zo zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 20.06.2014.

12. Odvolací súd považuje za dôležité uviesť, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženia nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídenním súdneho procesu siahnuť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženia nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

13. Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväziť, či spotrebiteľská

zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoí ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa čl. 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku, a to v záujme vyššej kvality života.

14. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov hoci uzatvorená na samostatnom tlačive má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o spotrebiteľských úveroch so spotrebiteľmi. Je preto právne bezvýznamné, či takáto dohoda vyplýva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednania.

15. Ustanovenie § 551 Občianskeho zákonníka umožňuje zabezpečiť uspokojenie pohľadávky písomnou dohodou medzi veriteľom a dlžníkom o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov. Aj pre túto dohodu platia všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. Občianskeho zákonníka).

16. Právny úkon je v ustanovení § 34 Občianskeho zákonníka definovaný ako prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

17. Základným predpokladom vzniku právneho úkonu je existencia vôle. Bez vôle preto niet ani právneho úkonu.

18. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informáciu o tom, čo uzatvorenie konkrétneho právneho úkonu znamená. Z uzatvorenej dohody žiadne podstatné informácie o inštitúte dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov nevyplývajú. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov pritom nie je založený na objektívnom vyhodnotení výšky dlhu, ale na subjektívnej predstave veriteľa o výške pohľadávky a jej príslušenstva. Výška pohľadávky síce môže mať oporu v zmluve, ale pri zmluve zo zmluvnými podmienkami, ktoré neboli predmetom posúdenia zo strany súdu, alebo inej objektívnej inštitúcie je relevantné ex offio súdne preskúmanie práve z dôvodu nebezpečenstva, že spotrebiteľ zmluvné podmienky nedokáže vyhodnotiť. Dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov umožňuje obísť dôležitý prvok v ochrane spotrebiteľa, a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok so zameraním na to, či tieto nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.

19. Postup žalovaného pri uzatváraní dohôd o zrážkach zo mzdy pri poskytovaní spotrebiteľských úverov je odvolaciemu súdu známy z jeho rozhodovacej praxe, z ktorej vyplýva, že tieto dohody sú spotrebiteľmi podpisované bez akéhokoľvek poučenia a bez možnosti ovplyvniť alebo odmietnuť túto dohodu podpísať. Evidentne sa jedná o formulár zmluvy.

20. Aj podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ veriteľ je povinný preukázať splnenie svojich predzmluvných povinností poskytnutia informácie a overenia úverovej bonity dlžníka. Zásada efektivity je porušená, ak dôkazné bremeno nesplnenia povinnosti veriteľa zaťažuje spotrebiteľa.

21. Smernica Európskeho parlamentu Rady 2008/48 ES z 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere ukladá veriteľovi informačnú povinnosť a povinnosť poskytnúť vysvetlenie, ktoré umožňuje dlžníkovi prijať pri uzatvorení úveru informované rozhodnutie. Táto smernica tiež veriteľa zaväzuje poskytnúť spotrebiteľom tlačivo so štandardnými európskymi informáciami a overiť úverovú bonitu spotrebiteľa. Zásada efektivity by podľa Súdneho dvora bola porušená, ak by dôkazné bremeno nesplnenia povinnosti veriteľa zaťažovalo spotrebiteľa. Tento totiž nedisponuje prostriedkami, ktoré by mu umožňovali preukázať, že veriteľ mu neposkytol informácie a neoveril jeho úverovú bonitu. Zásada efektivity je dodržaná, ak je veriteľ povinný pred súdom preukázať výkon svojich predzmluvných povinností; obozretný veriteľ si musí byť vedomý nevyhnutnosti zbierania a uchovávanía dôkazov o splnení svojich informačných povinností a povinností poskytnúť vysvetlenia. Súdny dvor judikoval,

že informačné povinnosti musia byť z dôvodu ich predzmluvného charakteru splnené pred podpisom zmluvy.

22. Je potrebné si uvedomiť, že žalobca sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom, či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd, ale spravidla podnikatelia. Prítom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

23. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok úijného práva, a to ex offa súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

24. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie Smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.

25. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonom, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátného právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

26. Odvolací súd tiež poukazuje na zmluvnú podmienku, ktorá je obsiahnutá v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 20.06.2014 v čl. 8 bode 8.1. Správne však súd prvej inštancie vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky v tomto bode 8.1 Zmluvy o revolvingovom úvere vzhľadom na to, že ide o neprimeranú pokutu, ktorú je dlžník povinný platiť dvakrát, raz keď je v omeškaní s mesačnou splátkou a druhý raz keď omeškanie úhradou mesačnej splátky o viac ako tri mesiace. Rovnako z obsahu tohto cit. bodu nie je zrejmé do kedy je veriteľ oprávnený túto pokutu počítať.

27. Ak teda dohodou o zrážkach je hoci len potencionálne možné vymôcť nečestné plnenie, tak táto dohoda v spojení práve s nečestnými klauzulami (úroky alebo neprijateľný poplatok) je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

28. Vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi je potrebné dodať, že v súlade s touto zmluvou sa všetky spory so zmluvy o úvere mohli riešiť buď pred všeobecným súdom alebo pred jedným z uvedených rozhodcovských súdov. Výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíval na zmluvnej strane podávajúcej žalobu.

29. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na

rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejmé z ustanovenia § 19 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom ku dňu uzatvorenia rozhodcovských zmlúv. Rozhodcovská zmluva hoci uzatvorená na samostatnom tlačive má charakter štandardnej zmluvnej podmienky používanej žalovaným pri uzatváraní zmlúv o úvere so spotrebiteľmi. Je preto právne bezvýznamné, či riešenie sporu rozhodcovským súdom vyplýva z rozhodcovskej doložky k zmluve alebo z osobitnej zmluvy. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 2 za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia nepovažuje také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy ak nemohol ovplyvniť ich obsah. V prípade nepreukázania opaku zo strany dodávateľa zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané (§ 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodcovská zmluva bola uzatvorená na predtlačenom formulári v čase uzatvorenia zmluvy o úvere a žalovaný ničím nepreukázal individuálny charakter tohto dojednaní.

30. Občiansky zákonník účinný od 1.1.2008 za neprijateľnú podmienku v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r/ považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, nakoľko túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Ustanovenie § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.2008 len demonštratívne menuje niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľnej podmienky môžu mať aj iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

31. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa spája v ust. § 53 ods. 5 sankciu neplatnosti.

32. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti.

33. V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom, vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať sú plne namieste.

34. Rozhodcovská zmluva uzatvorená so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Z uzatvorenej rozhodcovskej zmluvy žiadne informácie o rozdieloch medzi riešením sporu pred rozhodcovským súdom a všeobecným súdom nevyplývajú. Dôkazom opaku nie sú ani čl. 2 a 3 rozhodcovských zmlúv. V čl. 2 sa nachádza len vyhlásenie veriteľa o tom, že uzatvorenie rozhodcovskej zmluvy nie je podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o revolvingovom úvere medzi veriteľom a dlžníkom, pričom dlžník nemá povinnosť prijať návrh tejto rozhodcovskej zmluvy zo strany veriteľa. Čl. 3 obsahuje jedine poučenie dlžníka o dôsledkoch uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy, a to tak, že dôsledkom uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy je možnosť riešenia sporov vyplývajúcich alebo súvisiacich s ustanoveniami zmluvy o revolvingovom úvere, ktorú veriteľ a dlžník uzatvorila, s porušením, ukončením či neplatnosťou zmluvy o revolvingovom úvere v rozhodcovskom konaní.

Zároveň v tomto článku je spomenutá aj možnosť riešenia sporov v súdnom konaní s tým, že výber jednej z alternatív riešenia sporov spočíva na žalobcovi. Aké sú aspoň základné rozdielnosti súdneho a rozhodcovského konania z týchto článkov vôbec nevyplýva. Žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie neprijateľnej zmluvnej podmienky nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobcu. Kým rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.

35. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1, 2 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

36. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 odsek 2 C.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že žalovaný v odvolacom konaní úspech nemal a nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania a úspešný žalobca si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil a vychádzajúc z obsahu spisu mu ani v priebehu odvolacieho konania žiadne preukázateľné trovy nevznikli, preto odvolací súd rozhodol tak, že nárok na náhradu trov odvolacieho konania sporovým stranám nepriznal.

37. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).